

خبر

مقایسه قوانین انتقال سوابق بیمه‌ای در گذشته و حال

علیرضا حیدری

کارشناس رفاه و تأمین اجتماعی

نقل و انتقال سوابق بیمه‌ای افراد بین صندوق‌های بیمه‌ای از دهه‌های گذشته به‌عنوان روال قانونی جهت تسهیل گری حوزه بازنشستگی بیمه‌پردازان انجام شده‌است. پیش از این نقل و انتقال سوابق بیمه‌ای بیمه‌شدگان توسط بیمه‌گر صندوق مبدأ با نرخ ثابت انجام می‌شد و بیمه‌گر صندوق مقصد، محاسبات بیمه‌ای را به‌روز انجام می‌داد.

در این شرایط اما قانونی برای اخذ مبالغ به‌روز شده از صندوق بیمه‌ای مبدأ تدوین نشده بود. در واقع صندوق بازنشستگی مبدأ، نرخ بیمه‌ای را که زمانی به یک میزان مشخص از بیمه‌شده دریافت کرده بود، با همان نرخ ثابت به صندوق بیمه‌ای مقصد پرداخت می‌کرد. در شرایط اشاره شده، وظیفه پرداخت تمام مابه‌التفاوت حق بیمه برعهده فرد بیمه‌شده بود. به این معنا که او باید تمام مابه‌التفاوت حق بیمه‌ای را می‌پرداخت و این مسئله در قالب تضییع حقوق بیمه‌پرداز، ایراد اساسی محسوب می‌شد.

در زمان پرداخت حق بیمه توسط بیمه‌شده، صندوق بیمه‌گر حق بیمه را در قالب ارزش واقعی روز دریافت کرده، بنابراین موقع انتقال سوابق بیمه‌ای باید انتقال حق بیمه را به ارزش واقعی روز انجام دهد. به نظر می‌رسد به‌روز رسانی قوانین و مقررات در قالب آیین‌نامه جدید نقل و انتقال سوابق بیمه‌ای، این مشکل را برطرف کرده و حق بیمه افراد به نرخ روز به صندوق مقصد منتقل می‌شود. پیش از تصویب آیین‌نامه جدید نقل و انتقال سوابق بیمه‌ای، سازوکار دیگر مشارکت صندوق‌های بیمه‌ای در پرداخت

مستمری بازنشستگی به بیمه‌شدگان به نسبت میزان سال‌های بیمه‌پردازی افراد به صندوق مربوطه بود. در واقع در این نوع بازنشستگی، صندوق‌ها به اندازه دریافت حق بیمه در پرداخت حقوق بازنشستگی به افراد مشارکت داشتند. به‌عنوان نمونه در این نوع بازنشستگی، فرد با ۱۰ سال سابقه پرداخت حق بیمه در صندوق بازنشستگی کشوری و ۱۵ سال سابقه بیمه‌پردازی در سازمان تأمین اجتماعی، به نسبت از صندوق‌های مذکور حقوق و مستمری بازنشستگی دریافت می‌کرد. در این مدل وظیفه پرداخت مستمری به بازنشسته برعهده یک صندوق بود و صندوق دیگر سهم خود را به صندوق پرداخت‌گر منتقل می‌کرد که این شیوه نیز پیچیده و غیرقابل اجرا بود. حال در قالب آیین‌نامه جدید نقل و انتقال سوابق بیمه‌ای یا کسور بازنشستگی بین صندوق‌های بازنشستگی و جمع سوابق بیمه‌ای اشخاص ماده (۳)، شرایط مورد نیاز «نقل و انتقال سوابق بیمه‌ای» را مشخص کرده‌است. در ماده «۴» آن نیز آمده‌است: «در مواردی که سوابق بیمه‌پردازی بیمه‌شده، در دو صندوق بازنشستگی یا یکدیگر هم‌پوشانی داشته باشد، ملاک پذیرش سابقه مطابق درخواست متقاضی است.» همچنین ماده «۶» شرایط غیر قابل قبول برای نقل و انتقال سوابق بیمه‌ای را برشمرده‌است. در ماده (۸) نحوه محاسبه

و به‌روز رسانی وجوه حق بیمه یا کسور بازنشستگی صندوق بازنشستگی مبدأ به صندوق بازنشستگی مقصد به این ترتیب شرح داده شده: «اصل مبلغ حق بیمه قابل انتقال در هر سال ضریب‌دار آخرین نرخ سود اوراق مشارکت یک‌ساله اعلامی از سوی بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران در تاریخ ثبت درخواست متقاضی ضربدر تعداد سال‌های نگهداشت حق بیمه در صندوق (مبدأ به علاوه اصل حق بیمه قابل انتقال)». اما در تبصره ذیل این ماده، پرداخت وجوه به‌روز رسانی شده با همان مابه‌التفاوت حق بیمه برعهده صندوق مبدأ گذاشته شده‌است: «پس از محاسبه و به‌روز رسانی وجوه حق بیمه در هر سال، جمع وجوه به‌روز رسانی شده سنوات قابل انتقال توسط صندوق بازنشستگی مبدأ به صندوق بازنشستگی مقصد پرداخت می‌شود.» این بخش از آیین‌نامه، بار اصلی پرداخت را از دوش بیمه‌شده برداشته و امکان انتقال سوابق بیمه‌ای را در صورت احراز شرایط قانونی، تسهیل کرده‌است. آیین‌نامه جدید نقل و انتقال سوابق بیمه‌ای در واقع شرایط انتقال را تسهیل کرده‌است. از همه مهم‌تر اینکه در قالب آیین‌نامه جدید وظیفه پرداخت مابه‌التفاوت به‌روز رسانی وجوه بیمه‌ای عموماً برعهده صندوق مبدأ قرار دارد که عادلانه‌ترین شیوه انتقال و تجمع سوابق به‌شمار می‌رود.

معاون بیمه‌ای سازمان تأمین اجتماعی اعلام کرد

ابلاغ بخشنامه انتقال سوابق بیمه‌ای تا اوایل اسفندماه سال جاری

بهمن‌ماه سال جاری، مسیری را برای استفاده بیمه‌پردازان جهت انتقال سوابق بیمه‌ای خود بین صندوق‌های بیمه‌ای و بازنشستگی دیگر فراهم کرد.

تأمین اجتماعی استفاده کند و از دو صندوق به نسبت استفاده کند. همه این موارد در آیین‌نامه جدید پیش‌بینی شده‌است. از افرادی که درخواست نقل و انتقال سوابق بیمه‌ای دارند می‌توانند از تاریخ اول اسفندماه سال ۱۴۰۲ اقدام کنند.»

احتمال فراوان تا اواخر بهمن‌ماه سال جاری بخشنامه تدوین شده سازمان برای اجرای موضوع انتقال سوابق بیمه‌ای ابلاغ خواهد شد. «در موضوع نقل و انتقال سوابق بیمه‌ای دو موضوع مهم در آیین‌نامه و قانون مرتبط با آن دیده شده است؛ یکی اینکه زمانی که سهم بیمه‌شده از صندوق مبدأ به مقصد ارسال شود، این سهم یا نرخ اوراق مشارکت یک‌ساله به‌روز رسانی می‌شود. در گذشته فرد بیمه‌شده برای انتقال سوابق بیمه‌ای خود از صندوق مبدأ به مقصد باید همه مابه‌التفاوت بیمه‌پردازی خود را پرداخت می‌کرد، اما در آیین‌نامه جدید، این اقدام را صندوق مبدأ برعهده دارد. این برنامه‌ریزی شرایط انتقال سابقه بیمه‌پردازی افراد بیمه‌شده را تسهیل کرده‌است. موضوع مهم دیگر اینکه بیمه‌شده می‌تواند سوابق خود را به صندوق مقصد نیل‌آورد و از دو صندوق مبدأ و مقصد «مستمری جمع» دریافت کند. فرد متقاضی با این اقدام در واقع تجمع سابقه بیمه‌پردازی در دو صندوق را دارد.»

محمدی ادامه داد: «این فرد می‌تواند به‌عنوان نمونه از خدمات دو صندوق مانند صندوق بیمه اجتماعی کشاورزان و سازمان

وجوه بیمه‌ای به‌عنوان منطقی‌ترین شیوه برای انتقال و تجمع سوابق به‌عهده صندوق مبدأ خواهد بود.

به این واسطه نکات مربوط به تدوین بخشنامه‌ای برای ابلاغ آیین‌نامه اجرایی قانون نقل و انتقال سوابق بیمه‌ای بین صندوق‌های بازنشستگی در اواخر بهمن‌ماه، اجرای این قانون در سازمان تأمین اجتماعی و امکان ثبت درخواست برای افراد متقاضی از اوایل اسفندماه در گفت‌وگوی «آتی‌نو» با محمد محمدی، معاون بیمه‌ای سازمان تأمین اجتماعی تشریح شده‌است.

تدوین بخشنامه انتقال سوابق بیمه‌ای

معاون بیمه‌ای سازمان تأمین اجتماعی درباره نقل و انتقال سوابق بیمه‌ای بین صندوق‌های بازنشستگی گفت: «آیین‌نامه قانون نقل و انتقال سوابق بیمه‌ای اوایل بهمن‌ماه به صندوق‌های بازنشستگی ابلاغ شده‌است. این اقدام مشمول همه صندوق‌های بازنشستگی کشوری، لشکری، سازمان تأمین اجتماعی و صندوق بیمه اجتماعی کشاورزان، روستاییان و عشایر است. در همین راستا سازمان تأمین اجتماعی در حال تدوین بخشنامه این قانون است. به

مدیر کل امور بیمه‌شدگان سازمان تأمین اجتماعی در گفت‌وگو با آتی‌نو تشریح کرد

بررسی ابعاد انتقال سوابق بیمه‌ای

قانون نقل و انتقال سوابق بیمه‌ای بین صندوق‌های بازنشستگی دو مزیت مهم برای افراد بیمه‌شده و متقاضی جهت بهره‌مندی از خدمات هر صندوق بیمه‌گر را در قالب به‌روز رسانی میزان حق بیمه براساس نرخ مشارکت و دریافت مستمری جمع به دنبال دارد. در حال حاضر با ابلاغ آیین‌نامه قانون نقل و انتقال سوابق بیمه‌ای از

بیمه‌ای بین صندوق‌های بیمه‌ای، تا به امروز قانون نقل و انتقال سوابق مصوب سال ۱۳۶۵ اجرا می‌شد. طبق مصوبه آن سال، قانون‌گذار شرایط انتقال سوابق از سایر صندوق‌های بیمه‌ای را به تصویب رسانده و همه افراد در آن زمان می‌توانستند سوابق خود را به صندوق دیگری منتقل کنند. براساس این قانون برای افرادی که قطع رابطه استخدامی می‌کردند یا در شرایط استعفا، اخراج، بازخرید یا انفصال از ادامه خدمت قرار می‌گرفتند، امکان انتقال سوابق بین صندوق‌های مختلف فراهم بود. بنابراین پس از اینکه حق بیمه فرد به صندوق بیمه جدید یا سازمان تأمین اجتماعی واریز می‌شد، پرداخت مابه‌التفاوت حق بیمه به عهده فرد بیمه‌شده بود.» مدیر کل امور بیمه‌شدگان سازمان تأمین اجتماعی افزود: «به‌عنوان نمونه در صورتی که فرد ۲۰ سال سابقه بیمه‌پردازی در صندوق دیگری داشت، همان مبلغ حق بیمه پرداختی را باید به صندوق جدید پرداخت می‌کرد. در آیین‌نامه جدید موضوع پس از به‌روز رسانی به نفع فرد بیمه‌شده به تصویب رسیده‌است.» او ادامه داد: «در این ارتباط بیمه‌شده درخواست خود را به سازمان یا صندوقی که بیمه‌پردازی در آن انجام می‌شد، ارائه می‌کرد و صندوق مبدأ نیز عین مبلغ حق بیمه واریزی بیمه‌شده را با کسر هزینه‌های درمان به صندوق مقصد منتقل می‌کرد. البته در این نوع نقل و انتقال سوابق به‌روز رسانی صورت نمی‌گرفت.»

مزایای لیست هوشمند برای کارفرمایان

یک برنامه تحولی

یکی از برنامه‌های تحولی سازمان تأمین اجتماعی در حوزه فناوری اطلاعات، کاهش نقش عوامل انسانی در فرایندهای تعریف شده و الکترونیکی کردن فرایندهای بعد از دریافت لیست حق بیمه با عنوان پروژه «لیست هوشمند» است. کمک به توسعه خدمات هوشمند بر بستر الکترونیک، تسریع دسترسی جامعه کارفرمایی به خدمات تأمین اجتماعی، پیشگیری از انباشت بدهی بیمه‌ای جامعه کارفرمایان به سازمان تأمین اجتماعی، تسهیل جمع‌آوری داده‌های مرتبط با پرداخت حق بیمه، برنامه‌ریزی و هدف‌گذاری وصول حق بیمه و ارتقای شفافیت از مزایای هوشمندسازی خدمات تأمین اجتماعی در حوزه ارسال و دریافت لیست حق بیمه کارفرمایان است.

تسریع پرداخت حق بیمه

برقراری و توسعه تعامل با جامعه کارفرمایان طرف قرارداد با سازمان تأمین اجتماعی، نیازمند توسعه و به‌روز رسانی ابزار و روش‌های ارائه خدمت در قالب‌های مختلف است. یکی از اساسی‌ترین آن‌ها به‌واسطه اهمیت و تأثیرگذاری، تسهیل ارسال لیست حق بیمه شامل سهم حق بیمه کارفرمایان و نیروی کار محسوب می‌شود.

آسیب‌شناسی نحوه اجرای قانون انتقال

مدیر کل امور بیمه‌شدگان سازمان تأمین اجتماعی گفت: «در قانون جدید نقل و انتقال سوابق بین صندوق‌های بیمه‌ای، به نوعی آسیب‌شناسی نحوه اجرای قانون انتقال سوابق انجام شده‌است. با انجام به‌روز رسانی قوانین و مقررات این حوزه در قانون جدید، صندوق مبدأ جهت انتقال سوابق ابتدا باید هزینه‌های دریافت شده بابت حق بیمه را برای واریز به حساب صندوق مقصد، به‌روز رسانی کند.» او با بیان اینکه به‌روز رسانی مبالغ دریافت شده حق بیمه باید براساس نرخ مشارکت صورت گیرد، اضافه کرد: «در گذشته بیمه‌شدگان به این نکته اعتراض داشتند که چرا باید برای انتقال سوابق مابه‌التفاوت حق بیمه را به صندوق جدید یا مقصد پرداخت کنند. قانون‌گذار در این ارتباط با رویکرد تسهیل‌گری نسبت به وضع قوانین و مقررات جدید نقل و انتقال سوابق بیمه‌ای اقدام کرده‌است. این موضوع باعث رضایت بیشتر افراد بیمه‌شده به دلیل پرداخت نکردن همه مابه‌التفاوت برای انتقال سوابق بیمه‌ای می‌شود. با توجه به اختیار افراد در انتقال سوابق بیمه‌ای بین صندوق‌ها، در صورت عدم تمایل بیمه‌شدگان به انجام این کار، آنان امکان استفاده از مزایای «مستمری جمع» یا تجمع سوابق بین دو صندوق را دارند.»

دریافت مستمری از دو صندوق بیمه‌ای

مدیر کل امور بیمه‌شدگان سازمان تأمین اجتماعی همچنین گفت: «در چهارچوب دریافت مستمری جمع، افراد با توجه به میزان سوابق پرداخت حق بیمه در صندوق‌های مختلف، حائز شرایط بازنشستگی می‌شوند، اما مابه‌التفاوتی بابت این موضوع پرداخت نمی‌کنند. در این زمینه به نسبت میزان پرداخت حق بیمه و سوابق موجود در هر صندوق، افراد از هر دو نهاد بیمه‌ای مستمری دریافت می‌کنند. البته در این ارتباط، محاسبات لازم در صندوق‌های مختلف برای واریز حقوق و مستمری بازنشستگی افراد صورت می‌گیرد. به عبارتی به مشمولان بازنشستگی، حقوق دهه‌های گذشته پرداخت نمی‌شود و حقوق و مستمری بازنشستگان براساس به‌روز رسانی صورت گرفته، محاسبه و پرداخت می‌شود.» شکوری در عین حال درباره آیین‌نامه نقل و انتقال سوابق بیمه‌ای که دوم بهمن‌ماه از سوی هیأت دولت ابلاغ شده، این گونه توضیح داد: «این آیین‌نامه از طرف وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی و با همکاری صندوق‌های بیمه‌ای تدوین و به دولت منعکس شد. به تازگی نیز تصویب آیین‌نامه فوق از سوی هیأت وزیران انجام شد که با ابلاغ آیین‌نامه مذکور، سازوکار اجرایی آن مشخص و زمینه اجرای آن توسط سازمان تأمین اجتماعی و صندوق‌های بیمه‌ای مختلف فراهم می‌شود. قرار است سازمان تأمین اجتماعی نیز در این زمینه بخشنامه‌ای تدوین و ابلاغ کند تا افراد متقاضی بتوانند از این قانون بهره‌مند شوند.»

از مهم‌ترین رویکردهای پروژه فهرست (لیست) هوشمند حق بیمه‌است.»

او اضافه کرد: «این رویه علاوه بر فراهم کردن امکان اطلاع کارفرما از اطلاعات درست و پردازش شده لیست‌های ارسالی به شعبه، حقوق بیمه‌شده جهت بهره‌مندی از دستمزد صحیح مشمول بیمه و اعلام مغایرت‌های لیست مورد نظر، مهلت شش‌ماه و جلوگیری از افزایش مبالغ و تخصیص جرائم دیر کرد و کسری پرداخت را فراهم خواهد کرد. در واقع مهم‌ترین اصلی‌ترین هدف هوشمندسازی لیست‌های ارسالی کارفرما، هوشمندسازی نحوه محاسبه و پردازش لیست توسط کارفرماست. همچنین فرایند فنی و ریاضی لیست که پیش از این توسط کاربر شعب و بدون دسترسی کارفرما انجام می‌شد، در لیست هوشمند توسط سیستم و با اطلاع کارفرما انجام می‌گیرد. در صورت تأیید پردازش، لیست توسط کارفرمایان به شعب ارسال می‌شود.»

رئیس شعبه (۱۸) تأمین اجتماعی تهران ادامه داد: «با توجه به محاسبه هم‌زمان مغایرت و جرائم دیر کرد، لیست حق بیمه صحیح به‌صورت روشمند توسط کارفرما از طریق سیستم ارسال می‌شود و در صورت دیر کرد ارسال لیست، حق بیمه جرائم هم‌زمان با پرداخت حق بیمه ماه جاری محاسبه و دریافت می‌شود.»

درصد بالای خطای محاسبات انسانی در حوزه پرداخت‌های مرتبط با سهم حق بیمه در قالب روش مراجعه حضوری و لیست‌های کاغذی در گذشته و چالش‌های ناشی از این رویه نظیر اتلاف وقت کارفرما و کارکنان شعب تأمین اجتماعی و انباشت احتمالی بدهی بیمه‌ای کارفرمایان ناشی از وضعیت مذکور جزو عوامل الزام تغییر و تحول در حوزه ارسال لیست حق بیمه به شمار می‌رود. تسریع پرداخت حق بیمه از طریق ارسال لیست هوشمند به شکل الکترونیکی و غیر حضوری در مدت بیش از دو سال گذشته، موجب کاهش چالش‌های بیمه‌ای تأمین اجتماعی با شرکای اجتماعی از جمله کارفرمایان، تسهیل وصول حق بیمه، پیشگیری از انباشت بدهی سهم حق بیمه کارفرمایی و البته افزایش رضایتمندی گروه‌های مختلف تحت پوشش این سازمان شده‌است.

محاسبه هوشمند

غلامحسین عابدی‌روش، رئیس شعبه (۱۸) تأمین اجتماعی تهران یکی از مهم‌ترین مزایای هوشمندسازی فهرست یا لیست حق بیمه کارفرمایی را محاسبه هوشمند لیست ارسالی حق بیمه کارفرمایان دانست. او با اشاره به اهمیت فهرست یا لیست هوشمند حق بیمه برای سازمان تأمین اجتماعی و کارفرمایان گفت: «جرای کامل ماده (۳۹) قانون تأمین اجتماعی یکی

اجرای سوابق بیمه‌ای به‌عنوان قانون مصوب سال ۱۳۶۵، تسهیل شرایط انتقال سوابق بین صندوق‌های بازنشستگی، شرایط نقل و انتقال بیمه‌پردازی افراد بیمه‌شده و مزیت‌های آیین‌نامه جدید قانون انتقال سوابق بیمه‌ای است که مهدی شکوری، مدیر کل امور بیمه‌شدگان سازمان تأمین اجتماعی در گفت‌وگو با «آتی‌نو» به آن‌ها پرداخته‌است.

شکوری درباره قانون جدید نقل و انتقال سوابق بیمه‌ای بین صندوق‌های بازنشستگی گفت: «در حوزه انتقال سوابق

گفت‌وگو

گزارش

کارفرمایان با جامعه آماری بیش از یک میلیون و ۳۰۰ هزار نفر در کارگاه‌های فعال طرف قرارداد، بخش اعظمی از جامعه بیمه‌پردازان سازمان تأمین اجتماعی را تشکیل می‌دهند. بنابراین ارسال لیست هوشمند حق بیمه توسط کارفرمایان مزایای چندجانبه‌ای برای این نهاد بیمه‌ای و حوزه کارفرمایی به دنبال دارد.

جمعیت فعال بیمه‌شدگان اصلی تحت پوشش سازمان تأمین اجتماعی با بیش از ۱۵ میلیون و ۷۰۰ هزار بیمه‌شده اصلی، کارفرمایان را موظف به پرداخت به‌موقع ارسال لیست حق بیمه این افراد می‌کند. در چنین شرایطی ارسال لیست هوشمند بهترین گزینه محسوب می‌شود.

با توجه به اینکه بالغ بر ۸۵ درصد منابع سازمان تأمین اجتماعی از محل وصول حق بیمه کارگران و کارفرمایان تحت پوشش تأمین می‌شود، ارسال هوشمند لیست حق بیمه‌ها به این موضوع کمک خواهد کرد. همچنین در صورتی که حق بیمه این افراد در موعد مقرر پرداخت شود، سازمان تأمین اجتماعی امکان ارائه تعهدات بلندمدت و کوتاه‌مدت را در زمان تعیین شده در قبال بیمه‌شدگان و مستمری‌بگیران دارد.